

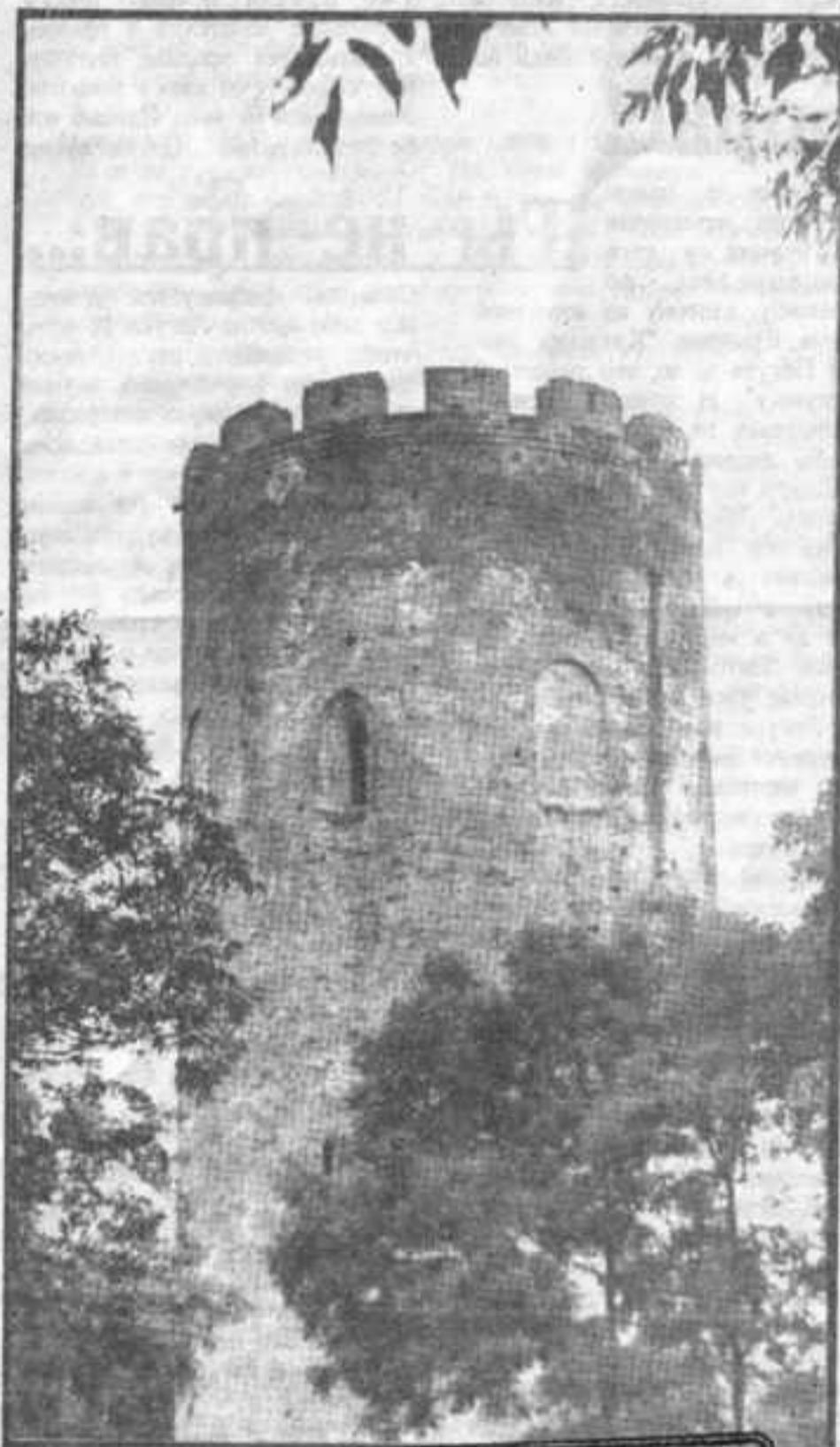
ЗБУДІННЕ

N9(14)

выстивка ГКЗ «Полісьсе»

Кажон з вас, хто хочэ
получеты нашу газэту в 1991 роковы,
можэ пудпysатыса на jiji в
"Союздруковы" чынапошты. "Збудінне"
выходытымэ 2 разы в місяць, пудпysкана
рокакоштуе-бруб. Інд.74914.

Камынэць **Была Бірка...**

Музей History Archives
Archiv Naukowice History

ГКЗ "Полісьсе" FOND згідно з № 341
смуткуе з прычны
смэрті гіра Мыхалка ДУБЫНЕЦЬКОГО,
людыны вылыкого сэрца и широких по-
дывея, декы опыраннёвы якэі розроста-
лосо діло ітвежкого одродіння.

1990 рик, сінтябрь, 15-30

НА ПРИЧАСТЯ В КАПУЛІВКУ

(Свято Козацкої Слави і провокації
навколо нього очима очевидця)

До цього свята зазделегіль готовилися всі демократичні сили України. Перші ходаки вирушали, як колись на прощу до Києва чи Почаєва ще за місяць до його початку. Пізніше виїжджали на конях, велосипедах, іхали поїздами, автобусами, пливли теплоходами, летіли літаками, і не тільки з різних куточків України, Кубані, Сибіру й Далекого Сходу, а й з неблизької Канади і США, Австралії. Тільки українське зарубіжжя присяло за дніпровські пороги понад 1000 своїх представників. Другого такого свята, як 500-ліття козацької вольниці на віку може й не випасти. І хоч зародився козацький дух в пониззі Дніпра, але готовилася відзначити його ювілей переважно Західна Україна. Так само з дружніми посланнями в Капулівку біля Нікополя, на місце заснування найстарішої на Запоріжжі Чортомлицької Січі, де тепер знаходиться могила легендарного кошового отамана Сірка, прибули гості з Білорусії, Естонії, Латвії, Росії. А чи не найменше про що дату чули і знали – в Нікополі, Орджонікідзе, Запоріжжі, де й проходили основні торжества. Хоч і видно було, що й тут до свята готовувалися, щоправда, хто як міг і як умів.

Запоріжжям ходили міфи про можливе вторгнення з заходу (малася на увазі Західна Україна). Але були й тут елементи уваги до гостей. На думку місцевих властей, справжній комфорт для приїдьжих мали створити – червоно-сині прапори, густо розішані на стовпах над дорогою, починаючи від Кривого Рога, а від Пагорба Пам'яті й до самої могили Івана Сірка – стовп – у – стовп. Такої честі стовпи удостоїлися, мабуть, вперше, бо жодними державними актами не передбачається вивішування радянської символіки та ще й в особі Державного Прапора УРСР просто на стовпі та ще й не з нагоди радянського свята.

Перестаралися в гостинності?

Думаю, що ні, бо ці прапори ще будуть використані в місцевому сценарії свята.

Кому важко було заперечити в гостинності, то це працівникам місцевої торгівлі та закладів громадського харчування. Радували око вміло оформлені під старовину торгові ряди між золотих сонячків і бутафорних біленьких хат-мазанок. Були й товари, яких, чого гріха тайти, щодня не знайдеш на прилавках. А лівчата й молодниці в українському вбранні щедро годували усіх охочих смачним кулешем, уміло пропонували купити посуд, вбрання, сувеніри й навіть магнітофони найновіших вітчизняних моделей.

Поважно походжали між того добра молоді козаки в жупанах, палахах, а часом і в самих шароварах та сорочках із голими стриженими під оселедець лобами. Раз - пораз, щоб люди не забували, де знаходяться, нагадувала про себе гучною стрільбою козацька гармата.

Та схоже, не постріли порозганяли первого дня нащадків славного козацького роду - нікопольчан - по своїх домівках. Ще

(Дивися на 4 бочини)

МЕСТО НАЗНАЧЕНИЯ НЕИЗВЕСТНО

**или Кто съел мясо,
предназначенное для наших
детей?**

Чернобыльская катастрофа не обошла стороной и Брестскую область. Нашим детям, как и тысячам других малышей республики, уже нельзя есть супы и бульоны, приготовленные из костей. Познакомившись с положением вещей в Кобрине, я убедился, что обеденный стол ребятишек в местных детских садах весьма скучен.

Все мы прекрасно понимаем, что дефицитного мясного филе у нас крайне недостаточно. Тем более, что председатель Кобринского горисполкома А.Олехник во время предвыборной кампании убеждал горожан, что поставки мяса городу уменьшены на 69 тонн.

Однако я не принял на веру эту информацию и обратился с запросом к бывшему председателю Госагропрома БССР Ю.Хусинову. Он авторитетно заверил, что ни о каком уменьшении поставок не может быть и речи. Наоборот, в нынешнем году поставки мясопродуктов Кобрину увеличились на 101 тонну.

Что же из этого перепадает детским садикам? По медицинским показаниям, на 3754 ребенка в день необходимо 375 килограммов мяса, или примерно 60 тонн на 7 месяцев.

Реально же они получили всего 12,5 тонн, да еще 41,5 тонн мяса с костями. Главный санитарный врач БССР В.Филонов сообщил, что "в настоящее время в детские дошкольные учреждения г. Кобрин поставляется мясо крупнокусковое с костью, при этом кости утилизируются в пищевые отходы. Кости в процессе приготовления первых блюд не используются."

Может быть, оно действительно из Минска виднее, утилизируют кости в Кобрине или нет. Но главный санитарный врач Кобринского района С.Милашук, видимо, все-таки не зря забил тревогу. Телеграммы с требованием поставок бескостного мяса в детские дошкольные учреждения пошли в горпищепромторг, в другие организации. Председатель горисполкома А.Олехник

ответил, что вот, мол, когда построим собственный мясокомбинат, тогда и будет мясо без костей. Но ведь его же достаточно уже и сегодня, чтобы обеспечить сады и ясли. Неужели для детей пожалеем? Рядовые покупатели, наверное, добровольно откажутся от филе в пользу детей.

Непонятно вообще, зачем в детские учреждения поставляется мясо с костями, когда генеральный директор Брестского производственного объединения мясной и молочной промышленности Б.Капитонов утверждает, что "на Березовском комбинате имеется возможность увеличения разделки мяса по кулинарному назначению для поставки г. Кобрину в пределах рыночных фондов".

Зачем же тогда обрезать мясо в детских садах и яслях, если это можно сделать в несравненно лучших производственных условиях? Думается, что в сохранении существующего положения заинтересованы и те, кто покупает предназначение детям филе, и те, кто разделяет мясо на кухнях детских учреждений. Ведь выход филе из ста граммов мяса с костью составляет 70 граммов, и любопытно,звезжива ли кто-нибудь сколько костей пошло в утиль на самом деле?

Б.Капитонов, как и я, считает, что вырезки и бескостных полуфабрикатов, которые получил Кобринский горпищеторг во втором квартале, вполне достаточно, чтобы полностью обеспечить детские учреждения Кобрин. Так кому же пошло мясо, которое надо отдать детям? В магазины, конечно. А вот кто купил его лучшую часть в этих магазинах, остается тайной.

Так что выяснить место назначения некоторых мясных поставок явно необходимо нашим правоохранительным органам.

Виктор КУЧИНСКИЙ
народный депутат БССР

райкомиксы

Даже ясновидящий пророк не сумел бы предсказать такое быстрое разрушение дружески заискивающих отношений между этими людьми. Но факт есть факт: сегодня они antagonисты, не желающие терпеть друг друга даже на расстоянии или хотя бы понять и простить один другого. Люди эти ветеран Великой Отечественной войны и труда Василий Давыдович Легун и первый секретарь Дрогичинского райкома партии Борис Васильевич Осовцов. Оба члены КПСС. Первый вступил в неё, когда второго и на свете не было. Второй вступил, когда пришла возможность делать карьеру.

Что же произошло между друзьями-приверженцами агрессивной бездуховности, лжи и лицемерия, свойственных коммунистическому режиму? Ведь по

Борис!

прибытии в район Осовцова отношения с Легуном у него основывались по принципу, взятыму из известной басни Крылова: "Кукушка хвалит Петуха за то, что хвалит он Кукушку". И правда. Василий Давыдович не упускал случая, чтобы лишний раз на пленуме, собрании или совещании высоко оценить "заслуги" Осовцова и даже его семьи, а Борис Васильевич в благодарность за лесть и подхалимство сдерживал не в меру ретивых пенсионеров Патолятова и Брухан, которые уже давно точили зуб на Легуне из-за нежелания последнего выписать удостоверение партизана ВОВ бывшему второму секретарю райкома партии Брухан.

К конфликтной развязке эти "дружеские" отношения подтолкнули комсомольцы района, выдвинувшие Легуна неожиданно для Осовцова кандидатом в народные депутаты республики. К этому времени Легун создал себе в районе действительно не показной авторитет борьбой за перепрофилирование биохимического завода. /Осовцов же имел "авторитет" голого администратора, не умеющего работать с кадрами бюрократа. Такую, или примерно такую, оценку он получил на последнем съезде Компартии Белоруссии./ Начались уговоры Легуна, чтобы тот снял свою кандидатуру. Они, однако, результатов не дали, и тогда Осовцов со своими людьми после обработки членов райкома комсомола фактически настояли на проведении внеочередного пленума, где, измотав только что избранного первого секретаря райкома комсомола, добились-таки своего:

отозвали Легуна из кандидатов в народные депутаты. На этом бы остановиться Осовцову, будь он политик, а не бюрократ с амбициями. Ведь добился своего.

Так нет же, амбиции этого аппарачика не имеют предела. Чтобы не было повадно другим, он решил морально измотать Легуна. С этой целью пригласил придворного борзописца Ситуху из газеты "Заря", и вот в спешном порядке в областной газете появляется статья "Поражение после выдвижения", где ставится под сомнение не только честь и достоинство Легуна, но и многие заслуги ветерана и даже сам факт его участия в партизанском движении.

Оскорблённый Легун вот уже полгода обиляет пороги партийных, советских и правоохранительных органов, пытаясь найти защиту от лжи и клеветы, возведенной на него. Однако всё безрезультатно. С согласия

Ты не прав...

Осовцова фабрикуется уголовное дело против Легуна. И хотя, чтобы установить истину, было достаточно 2-3 дней, изучив имеющиеся у Легуна материалы, прокуратура тянула несколько месяцев.

Затянулось дело и в народном суде Бреста, куда Легун обратился с иском о защите чести и достоинства. И на сегодняшний день этому конфликту, организатором и вдохновителем которого является Осовцов, конца не видно.

Хотя многие, да и сам Легун, предрекают победу добра над злом. А мне кажется, что еще очень и очень рано тешить себя надеждой на это. Во-первых, к затягиванию дела прибегают тогда, когда стремятся поставить всё с ног на голову. И действительно, организатор и вдохновитель инцидента, как свидетельствуют материалы дела, остаётся пока в стороне от конфликта.

Во-вторых, сторонников Осовцова на ключевых постах района и края пока больше, чем сторонников у Легуна. И они, будьте уверены, предпримут все, чтобы обелить своего номенклатурного коллегу.

И все же автору этих строк не хочется, чтобы беззаконие торжествовало победу.

М.Ш-а.

От редакции: мы берём это "дело" под свой контроль и будем сообщать читателям о развитии событий.

Нашэ лыхо - Чорнобиль

Після того, як я побув на об'єднаних посадах комісії по наслідках Чорнобилю з міськими владами Пінська, пірши мною виникли дзякы з запытань, окрім тих, на які була отримана одоловськість на самих посадах що до нашого Пінська і ригівна.

По-перші, з'ясувалось, що міські влади, а також міські комітети партії нині ниробили, і, як міні подався, німало наміру робити щодо ратування людів од чорнобильського лыха. Зрозуміло, така позиція влад стосовно людів як нас нічне новини. Наопаки, антилюдськість - то є їдінна, на що вони були і поки є здатні. На що крашчэ мы ю можемо слідувати. Бо чого можна чыкати од системи, яка, коли пірши наїх, скажімо, стоіть альтырнатыва - стратыты трахтора чы Івана, вона ніодмінно тратить Івана: мовлев, таких віланув мыльни.

Алы, кажучы, що партейними і адміністраційними "отцями" міста нині в таку ситуацію ниробилось, бутих всіх нирправдю. Вони робились Ныгаюно, ынрігіно, алы... оно, коб схавати од людів справдышню ынформацію. Одно-до хавання ынформації і ызынформації - тут вони маїстри! Як-ніяк більш за 70 років заїмалися тым ділом. То мо є їдінна, в чому вони досягли ныпорнаннями заспыхув. Алы, як кажуть наши люди, мунію можна всіго світа проіті, а назад ныповырнутись.

Подаєци, топіру вжэ ј німа з кого спогнати за тэ ошукуванне людів, що довжилось дысетеричама, за тэ, що наших дытэй 1-го і 9-го маю погнаны пуд ныбачны алы смартылны хмары з Чорнобилем 1986 року. Система вміє виводыты спуд одловыдальності своїх вірных служак. Німа вжэ в Пінськовы тодішнім головам місьтвыконкома Хромынкового. Німа ј справдышнім тодішнім "хозяїном" міста Мальшеві. Алы-ж вони ні за горамы і морямы і, декувати лысого, жывыі ј здоровы. То за чым справа? Ныжэ за давносцю літ? Крім того, є богато других однокорытных від Мальшеві і Хромынкового, котры залишаються на своіх мысах и мусят ні но по службі, а ј по совисты насты одловыдальності за выну пірши пылчукамы. Я јіх бачу ма-чи шоданышно, отых людів, і кожного разу пытаю себе, чы мають вони совисть, чы спроможны вони хотіть десь знутри почывоніты, чы мо вони вжэ згубылы всі людські і направду сталы за "вінников", бяздушными частынами нылюдськії систэмі? То страшна, бо я зрозумів, що колы систэма запотребуе од батьків і матырэй прынісьті в охвіре своіх дытэй -- більшость з јіх тэ зробіть, навіть нырозуміючы того, що робіть.

Побувши на нарады, я, скажімо, зрозумів, ля чого ыснует в нас так звана громадянська оборона. До того-ж, я, як добрий дуринь-прымав на віру называюко отэй організації і думав, що вона хотіть і ні дуже добра, алы всіх якось пыклуюца спрощавами громадянськії оборони. А тут дотумка, що всі тыі думки як-раз од нынішніх думати. Но, скажімо, вжэ всі та, про що я довідався що-дії діяльності на так званих заняттях громадянськії оборони, повинно було навісці на думку, що зваты ѹі слід будо-бы громадянськію оборону, а громадянськію похорону. От послухајта,

Из приёмной народного депутата

Малоритские фокусы

Странная, если не сказать преступная, практика свойственна Малоритскому кооперативному техническому училищу Белкоопсоюза: сначала вчерашнему абитуриенту за подпись директора училища сообщается, что он зачислен в состав учащихся, и что ему необходимо 31 августа прибыть на учебу, имея при себе необходимые документы, общие тетради, спортивный костюм, а также одежду и обувь для работы в колхозе на уборке урожая, а затем сообщается буквально следующее: "Возарашаем Вам документы, так как Вы не прошли по конкурсу. Приёмная комиссия."

В этом году такие фокусы совершиены с абитуриентами М.Т.Милос, В.А.Шаблинской, возможно и с другими. Люди готовились, строили планы, приобретали нужные вещи, а в итоге получили в последний момент от ворот поворот.

Материалы по этому странному делу народным депутатом БССР В.Кучинским переданы в Брестскую областную прокуратуру для расследования.

як выкладач воіськовії справы на чырвовому заняттёву начав учытымі ратуваты дытэй і ратуватись самим од тэрмоядырного нападу /зрозуміло, з боку Гамзрыкы, а ны з боку рідного мыныярга, що розташовані в Москві/: "При першому-ж съгналовы тэрмоядырного нападу - збораты дытэй свого класу, прывысьті іх до школы, розташуваты на першому поварсі і як-најскоріј запнуты гокна коцами або радюшкамы". Доведзяны до опишніго стану ылетьзьму, вчытыя ё напраду думалы, що коцы ј радюжкі е самі захист од ядирного выбуху. И ныяк нымоглы збегнуты, що то є продумана громадянськію похоронню.. тыху-тыху, обороню ахція по самопохороне: наша ё збрыаты ј зносяты до одного місця мыртвяків - вони мусять самы збратьяся докупы ё жывымы ј чыкаты но свого конце, ся

накрывши коцами ј радюшкамы. От да здобуток соціалізму псыхології, згідно які людина мусить бути готова сама събі закопати в могилу по першому-ж знаковы одповідного відомства!

Отэ все прышло міні на думку, колы на посадах заішло про та, що наявнымы прыборамы нільга зміраты ровынь радіоціального фону в Пінськовы. Жоночына з гідрометслужбы так і сказала: "Тыі прыборы, котрыми мы корыстаімось, показуют одні ј тэ-ж і в Пінськовы, і в Століновы, і в Луныцёвы". На тэ ѹі одновів досвідчаній чоловік, котрого я прынес за нового звэрхника санытадстанціі/ранішого, тобто тав. Дудка, вжэ пудвысылы в посады и він топіру повылювае мысаким одцілом похороны.. тыху-тыху, охороны здоров'я/.

- А чого вытэ хотілы, колы ныгаюно після Чорнобилю Громадянська оборона збрала всі дозымытрыць з нарядыде в Пінськовы і одослала ёго на ригулеванне до Барановыч. От після того ригулевання вони ј показуе скрізь одні ј тэ-ж.

А поки ошоломляні і в одночас вражанні я думав про та, що ѿ всі людз згубылы совисть, слово взев зазрхных Громадянськії похорон.. тыху-тыху, на . ёго, холера, оборона пулковых тав. Пономарэнко. И ў-б вы думалы, міг сказати ото чоловік? А сказав вин як-раз та, на що ј поставлінні говорыты:

- Не надо паниковати и преувеличивати, товарищи, - сказав вин, и в ёго голосовы я почув твердосьть и бысумнівность прохвісіального дымагога /по-нашому шолоты/, якому платять з нашиї - ж кышэні за та, що вин мае нас за дурнів, які ё юзрэ нырозумілы, що мусят ныратувати, а гэты ныгаюно збрыаты в трыдзястых кілометрову зону за колючого дрота довкола Чорнобилю.

От тут у мыне ј выніклі запытание, в заразом и одловысь на ёго. Як-шо мы хочымо маты громадянську похорону, то вони є вже давно, мусят, з самого зародіння систэмы, як-шо - громадянську оборону, то перші, що слід зробіти, это тра збораты всіх таких пулковых котры да до јіх подобных цывільных командырів и як-мога хутчј запроторыты јіх туды, да вони хотілы бы бачыты нас: тобто в 30-кілометрову зону довкола Чорнобилю, знарадыши јі заразом і радишкамы ля захисту од радіоціального відділення.

**Вычыслав ПАНКОВЭЦЬ,
т. Пінськ**

Куток ля вірша

Мыколаі Гырасымык

ТАК ПОВЫЛОСЯ

Так пры парто-влады повылося:
Шэ ыз тых 17-х років

За гроши господарство вылося
Мужычком за пановых сынків.

Так пры парто-влады повылося:
Оддавав мужык любов зымлі
За панив, шоб смачно ѡім пылося
И жылося ѡім быз мозолів.

Так пры парто-влады повылося:
Хто быздарніј - то і "чоловік",
Розвылося трутнів, розвылося,
Алы в трутня ныўлыкі вік.

НА ПРИЧАСТЯ В КАПУЛІВКУ

(500 літ Козацтва)

коли питання відзначення всенародного свята ставилося на першій сесії Верховної Ради УРСР, то другий секретар Запорізького обкому Компартії України депутат Причкін, один із тих чотирьох, що голосували на сесії проти суверенітету республіки, заявив, що Запоріжжя такого свята не сприйме. Далі все робилося на місцях для того, щоб його слова не розійшлися з ділом. Молодші за рангом колеги старалися з усіх сил. Партийні функціонери запопадливо застерігали місцевих жителів від "нашестя" з заходу. Рекомендували вивозити на цей час дітей, не з"являтися самим у Капулівці, куди має з"іхатися "бандерівська синьо-жовта орда", а якщо й самим с куди виходити на виході з дому, настилько радили не випробовувати долю. А ще - добре зачинити двері й вікна в хатах, а особливо - входи до підвальїв, де зберігаються продукти, бо саме місто не в змозі прогодувати сотні тисяч людей - можливі й грабунки.

І люди вірили, щоправда, лише до першого вигуку: "Господи, да они же такие люди, как и мы, а эти (тут замість слова "парторги" вживалося дещо емоційно забарвленише) столько нам лгали!" Почута була ця фраза пополудні першого дня після першого нашого контакту з нікопольцями, коли ще місто, незважаючи на свято, все ще жило своїми буденними клюпотами, бо біля само площа, де 1548 р. Богдана Хмельницького було проголошено гетьманом, через 442 роки в магазинах раптово перед самим початком панаходи з"явилася горілка й цигарки. Витягнулися довгі черги, посипалися звичні лайки, які вдалося заглушити лише пострілом гармати, щоб розпочати службу Божу.

Зразу ж після панаходи відбулося освячення символічної синьо-жової булави, яку делегація Волині привезла, щоб освятити на Богдановій площі в день 500-ліття Козаччини й заповісти її першому українському президентові, який, віримо, ще в недалекому майбутньому таки буде вибраний шляхом прямих виборів усім народом; саме так обирали колись і гетьмана, а, значить, и мусите дбати найперше про народ, а не про задоволення якихось групових інтересів.

Чим здивував нікопольців "запад", то це своєю культурою. Серед приїжджих не було не тільки п"яніх, як передрікали парторги, а навіть "нюхавших" - сухий закон було проголошено ще до поїздки на Січ. Люди розмовляли не суржиком, не лускали насіння, охоче вступали в розмову, а багатство національних уборів створювало й особливий колорит, і особливий настрій.

Люди (місцеві) відверто зізнавалися, що вперше бачать так багато вільних людей і широ в цьому симпатизували своїм гостям, запевняючи, що "якщо запад нам поможе, то й ми зробимо у себе зовсім по-другому".

Нас розпитували, скільки в наших Радах комуністів, дивувалися, що в наших умовах вони змушені "ладити" з демократами й навіть йти на уступки, розпитували й про те, чи можна таки обйтися без

участі "керівної і спрямовуючої" на Львівщині, Франківщині, Тернопільщині.

Першої ж ночі хтось познімав червоні прапори з стовпів над шляхом у Капулівку. А зранку про це вже знали не лише в Нікополі, Орджонікідзе, а й в Запоріжжі та віддалених селах, куди виїхали наші колективи художньої самодіяльності. Хто познімав і хто так оперативно повідомив, лишається лише здогадуватися, бо про все інше, що відбувалося того дня на березі Олексіївської затоки, люди

в селах не знали. Ні про те, що в лісі над затокою щоранку правиться служба Божа, ні про те, що п"ятеро вінницьких хлопців-відчайдухів у козацькому вбранні протягом 13-ти днів скакали сюди на своїх чистокровних конях, ні про те, що кожен "западенець" привіз на Курган Пам"яті жменю рідної землі і повезе додому грудку запорізької. Лежить на вершині того пагорба й три жмені з Полісся: від моого батьківського порога та з батьківщини моїх дітей. Такої жовтої, як з околиць Троїнівки більше не було землі на тому кургані - люди думали, з моря привезена.

Ранок 4 серпня почався з приготувань до основного торжества. А о 9.30 уже

дунали козацькі та стрілецькі пісні, дорога як розмаїте маєво цвіла небесно-жовтими прапорами, знаменами козацьких кошів та полків, барвистим цвітом вишиванок. Разом з більшими куряви над шляхом козаки на гарячих конях - тримали за "язок" між наметом оргкомітету, охороною і пропускником будь-який інший вид транспорту в цих умовах був непридатний, проїжджа частина шляху була вщерть заповнена людьми. Колони зійшли на обочину лише тоді, коли в салоні однієї з машин упізнали народного депутата України Михайла Горіння. Згодом виявилось, що на свята присутні й інші народні депутати: перший заступник Голови Верховної Ради Іван Плющ, Дмитро Павличко, Володимир Яворівський, Олександр Гудима, Іван Драч, Микола Поровський, Іван Заєць та ін. Прічкін на свято не приїхав, а його видно дуже чекали, бо ім'я його фігурувало не лише в промовах та на транспортантах, а навіть на залилених боках автобусів. Не знаю, може, хлопчина років десяти, який 5 серпня ходив поміж автобусами в Запоріжжі й списував усі гасла в школійні зошит, навіть доводиться йому близьким родичем. Добре було б, якби передав зібраний фольклор його адресату, або ж хоч зберіг для нових прічкінів.

Багато розумних і сміливих думок прозвучало другого дня на могилі Івана Сірка, куди здавалося, вже з"іхалося пів-України, але всі вони зводилися до одного: Україна має бути незалежною й не піддаватися на новий обман, ім'я якому - Союзний договір "Незалежність" "Незалежність" - наче грім гримів над Дніпром, що був водночас за клятву й за молитву. Шкода, що не чули його ті 239 депутатів Найвищої Ради республіки, які утворили в ній консервативний партійно-адміністративний блок, щоб легше було відстоювати інтереси Москви. 500-ліття козацької вольниці - це не їх свято, вони ж бо завжди були рабами, хоч і сіто нагодованими. В Капулівку вони не приїхали.

На знімках: Лучани серед учасників свята; Козацька гармата;

Свято Козацької слави і провокації навколо нього очима очевидця

(500 літ Козацтва)

Думки багатьох присутніх як найповніше виразив у своїй промові народний депутат СРСР та УРСР Дмитро Павличко.

Коли на такому клаптику землі, - сказав він, - збирається так багато українського народу (а в Капулівку з'їхалося більше півмільйона - В.Д.), то ця земля повинна б уломитися під тягарем нашого національного боління, нашої вікової розлуки, нашого національного горя. Але ця земля не дає проломитися під нами, бо в ній лежить великий воїн - Іван Сірко. Й він не хоче, щоб ми пішли з цього світу, доки не вибремо своєї державності, вільної України, своєї національної гідності.

Розповідали місцеві жителі, що ще напередодні Днів Козацької Слави місцева преса застерігала людей від контактів з західниками, але вже наступного дня місцева преса ніхто не читав, люди просили "демократичних" газет, в яких вони бачили більше правди про те, хто є хто і що змовчує офіційна промосковська преса. А в с. Ленінське місцеві жителі, почувши про свято

і про можливий приїзд гостей з Західної України в іхнє село й запобігання місцевих "батьків", щоб виставити кордон на околії села, пригрозили, що після такого сорому переживуть і інший - спалять сільраду.

Третього дня колони автобусів на Запоріжжя люди зустрічали цілими селами з блакитно-жовтими прапорами, на російськомовних дорожніх вказівниках були наклеєні паперові латки з українськими буквами, навіть у містах люди починали пригадувати знайомі українські слова, а згодом усе впевненіше говорили по-українськи.

За три дні свята крім первого дня у Нікополі біля черги за цигарками не чути було ні лайки, ні образливого слова. На те воно й свято!

Проте провокаційні заготовки ще не раз випливали на поверхню. Часом їх виконували люди обдурені. Шкода було дивитися на жінку років 50-ти, яка несамовито кричала на все Запоріжжя: "Так они же все п'яні!", бо якщо й були того дня у місті п'яні, то, може, десь на тротуарах, ми їх не бачили. А люди в колонах були хіба що втомлені, бо навіть людям старшого віку довелося пройти в десятикілометровій колоні на всю ширину вулиці по 15 кілометрів. Та були на тротуарах такі, хто "чесно" відробляв свій хліб.

Прямо перед нашою делегацією рухалася колона дітей з Прикарпаття, яка скандувала дотепні віршики про багатьох "героїв наших днів", а позаду йшов молодий хлопець, може, вчитель чи й просто юнак з цієї делегації, якому батьки доручили вести дітей. Раптом біля самого мосту через Дніпро до нього підскочив з боку пішохідного проходу молодик спортивного вигляду з коротко підстриженими вусами й почав виштовхувати хлопця з колони на обочину, апеляючи до громади, що це переодягнений провокатор. Коли побачив, що ніхто на це не реагує, потяг хлопця на обочину,

де стояв найбільший гурт людей з числа місцевих, і вже там почав бити його ногами. Було це вже на мосту. Але колона не кинулась захищати хлопця гуртом, як очевидно, було задумано, щоб спровокувати бійку місцевих з приїжджими, яка могла закінчитися навіть людськими жертвами. Від гурту відійшло лише двоє хлопців ростом під 190 і, взявшись справжнього провокатора під руки, "вивесли" його на обочину, де вже вихованням зайнялися самі запоріжці.

Зірвати свята не вдалося ні кому, як і не вдалося поділити святкуючі сторони на східняків і західняків, бо все більшало в колонах нікопольців і запоріжців. А останньої ночі біля прощальної ватри зібралися, мабуть, вже представники усіх куточків України. Це відчувалося по тому, як швидко автомобілі з різними номерними знаками поступово заповнюють поле, викошене під стоянку автотранспорту. Була неділя і люди мчали легковичками, щоб застати ще хоч трохи свята справжнього, на яке ніхто не зганяв, участь в якому не оплачувалася про-

комами й не гарантувала відгулів.

На місці, де відбувалися основні торжества, нашадки козаків постановили збудувати Покровську церкву. Як пам'ять про вільний дух, що витав над цими степами колись, про вічних вашадків, які пробують відродити його тепер. От чи прийде тільки на прошук до цієї церкви депутат Причкін, чи залишить спокуту своїм дітям і внукам? И чи оберуть не його, ні, а взагалі людину з таким прізвищем хоч колись депутатом до Українського парламенту? Щоб у Запоріжжі - то я не вірю, бо тут навіть перший заступник голови цього ще консервативного своєю основою масою парламенту Іван Плющ мусив закінчити свій виступ словами: "Слава рідній Україні!"

Віктор ДАВІДЮК

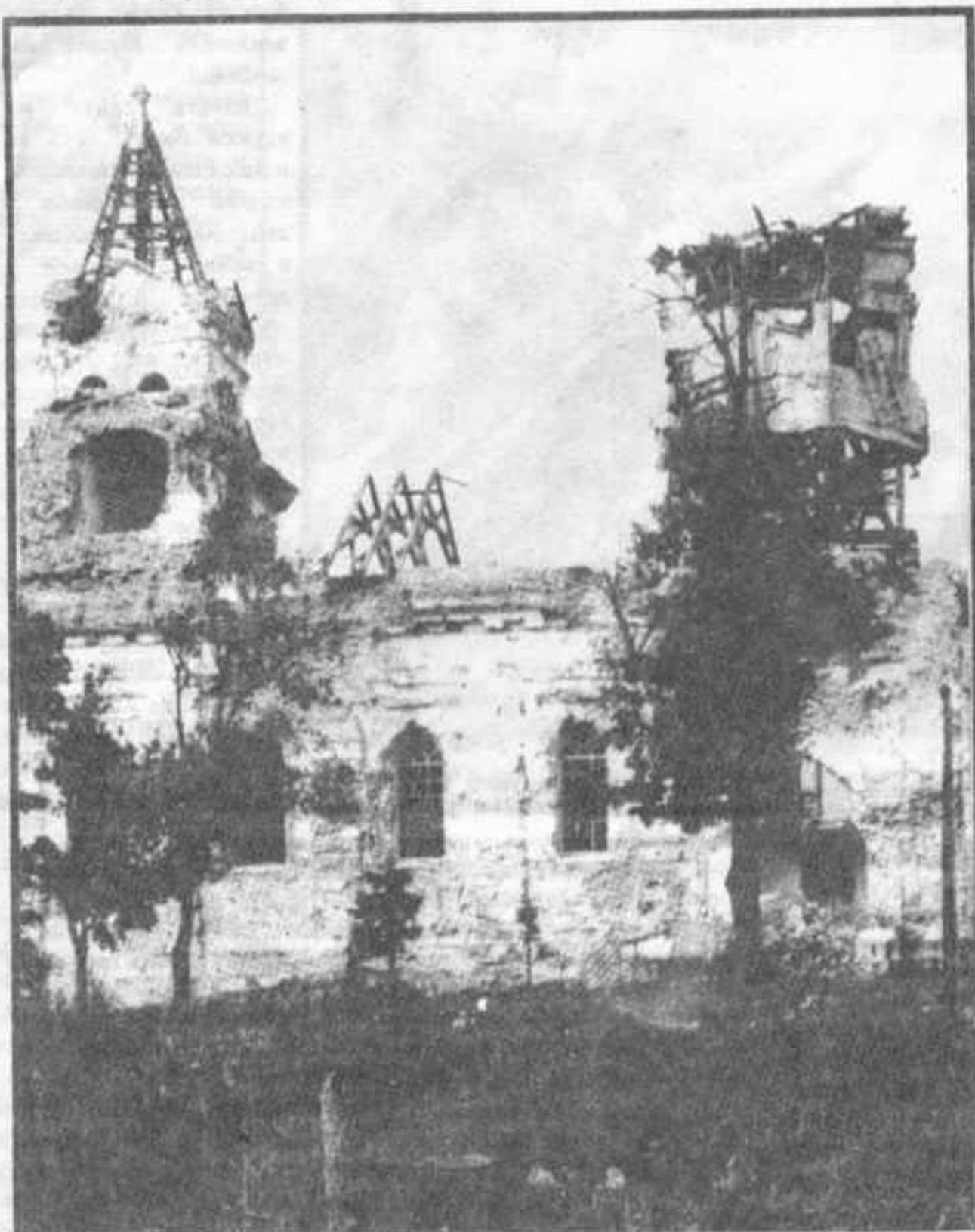
м.Луцьк

Пам'ятник на могилі Івана Сірка

Мартыролиг Етвызі**НЫЦ
НЮОСТАЛО**

од Троіцькэй гуныецькэй божныцы в Столыновы, яка заходыласа на зарышнёму комсомольскому грудковы/пляцовы/ рацэнтыра. Змуроўана

була в 1804-1813 рр. на гроши тогдішнёго воладаре твэрді/города/ Кайтана Коржынівскага. З пырыходам столынскіх гуныетэй в 1837 р. до праваславия божныца в 1842 роковы одышла до католыкэй, а в 1846 р. ѹї пырыдалы православным. За полецкым чесом в 1923 р. божныцу знов пырыбылы в косьцёла. В остатнюю војну з німцем будынак був мицно пошкодзяни, пузні ёго разобрали.

Планэй та ынвентарных опысэй божныцы нюостало. Но дэ-якы

свідчынні про ѹї булы выдрукованы з 30-х років XIX сторичча по першу половину XX ст.

Выдомо, шо в трох алтарех и по стінах божныцы вісылы ризны образы

-- Матыры Божиі, святых Міколая, Георгия і гынчых. Пуд будынком був могылніј скліп, в

**Хрыстос
був
розопнёныј**

* * *

Хрыстос був розопнёныј
Клянэмю разпынавшых,
Шкодујмо его,
А ек - жэ тэ, шо кажон
Е вартым свеї Долы-
Ля віныка свого
Прычынию живе?

То мо и Вин таксамо
Скараніј за сыбэ був:
Досвідчаныј в направды,
Тэ відаты Вин мусыв,
За гуха шо нытегнуть
Того, хто выпоспів?

Чы мо лычыв: мусово
Комусь од сна будыты,
Хоч рызыка і вылыка
За тэ побытым буты;
Знав: юхию полыта
Родытымэ ліш ныва?

Вин, сіялнык направды,
Сыбэ в охвіра давшыј,
За сіянне высокэ
Шанујця и зарэ,
Хоч світ, ек и колыся,
Гаразд е разпынаты ...

За шо-ж товді вылыкам
Вважејця Хрыстос Тої,
Од сіяння ёго раз
Світ крыжув ныполішав?
Ны так, ны там Вин сіяв?
Чы рано шэ на вроды?!

Мыкола Шыляговыч

1988

/На фото: так выглядала
божныца в 1947 роковы/

ЧОРНОКОСА ЕТВЫЗЬ

БОЧЫНА ЛЫТЫРАТУРЫ

ГАНДРИЙ ДЫНЬКО

КОЛО ГРАНЫЦІ, НА СВОІЈ ЗЭМЛІ (врывок з оповіда)

Дід Михаль встав ранком, похряхтів, поїв, сів на лавочку, став собі думаты: "Шо робыты? Картоплі посаджаны, сінокос ныначався, внуки шэ ныпрыжхалы... Сти-но! Внукі-ж покінулы тут такрік удку! А хто ж нылюбить рыбу ловыты? Эх, скіко раніј ловыты рыбы! Мэтровы сомы в жак попадалыся, тыконо ны мы јіх јілы. На базар всё назлы Продасы за копійкі, купыш хліба. Трудодні-ж юсты ныбудзі! А допіро! 50 рублів пенсії в мэнэ, 40 - в Ганны, на хліб-сахар хватас, а, кажуть, шэ добавлять, так шо рыбы поімо! Тыко- раніј на Буг ходылы, ны так строго було з граныцю, а допіро... Ага! Поіду я на Дримовку".

Дід бабы іц нысказав, як рускі кажуть, руки в бруки, з уажию на ричку.

А ричка цяя, Дримовка, сонна, малзнька, мілка, алэ, шо дывно, ныканалізована и, ізвно-ж, вельмі хуороша. В Дримовцы ј ны рыба, а так, коблыки, бо выльку кловіны ј "телефізорамы" повыловлювалы. Владас ричка тая в Буг и тому, там дэ граныця јі прэртынае, вона перэгороджана трома кратамы, оплэтяннымы колючым дротом. Дід одразу здумув, шо будэ ловыты коло самії "полосы", дротовых радів. Там, думав вин, глубжи, и місцэ быз мула, чиста. Подыщшов дід до ричкі, разкрутыв удку, довго мучався, покіля начэльвіччя (всэ-ж давно вжэ на ричку ныходыны) и, ныдовго думаючи, став ловыты. Діду ј ныздогадатыся, шо погранычнікі накідалы на дно дроту, шоб, як-хто-небудь захочэ краты подолаты, ногу собі пробыв. Поплавок пронысло трошкі по тёковы, а после вин нынатурально повольно пішшов на дно. Дід обэржно потягнуў удку дагоры. Ныподаеця.

- Шо то за холера! Чы то дрот, чы то палка, чы то нычыста сила!

Дід почухав потыльцу, подумав. Внуки прыідуть, встыднож буда, шо јіх удку затрыхоніц! Покрутывся дід так и сяк, нытдае водяны удкі. Рыхтуеця Мыхаль вжэ лісты в воду, зняв свою душэгријку, аж раптом чус:

- А чё ты тут делаешь, дед?

Молодзнькій салдатік з автаматом стояв ззаду діда, намагаючыся надаты своёму тварови смілыі выгляд.

- То я ж тут рыбу ловлю. От бач, гачок зацепыўся.

- Что, что зацепилось? А ты знаешь, где ты находишься, а?

- А як жэ, гражданин салдат-охвіцэр, відаю, коло полосы я, на свой зэмлі.

- А что это ты, старый хрыч, в воду хотел лезть, а? Рыбку хотел руками ловить?

Салдат всмехнуўся своій дотэйности и взяв автамат напрэзваги. Допіро вин був перэконаны, шо юго злогадка подтвэржуіцца. Вин відав, хто стоіт перэд јім.

- Ато.. як.. а віз, паночку.. А шо, ныможня тут ловыты, заборо.. запрэчно?

Салдатык нахмурывся і отарарабаны:

- Панов у нас нет! А ну, руки вверх, диверсант поганый, бандэронец недобиты! Будешь знать, как против советской власти идти!

На ділово горз, на варту сёдня послалы новобрачныя, хлопчыка бызусого. И забулыся юму сказаты, шо остатніго нарушуителя на цёму кусковы мэжы бачылы одинацці років тому, алэ и того калхозныј паству арыштован. Як јіхалы на машины, цёму вартовніковы шптынны прыдавалася за шпіонув, а допіро вин був перэконаны, шо цёго діда-перэбіччыка вин здасть камандірам варты, ефраітуроў, якіј покуда одсыпаеця после весілья, и получыть подяку камандіра заставы, а можа буты, навіть..

Алэ діда нычкана розрушылы слова салдата.

- Ты Савецку власть ныпрылітај, Савецка власть в Москві, вона мэні пенсю дае, а в тэбе, навіяты холерніј, шэ губы білы од молока!

І як пхнэ дід салдата! Тој в ричку, якось зацепыў дрот, и поплавок знов всплыў. Молодзнькій рядові з панталыку зовсім збыўся. Не, шоб вылазыты з ричкі, а скопыў дід за ногу тай давај тягнуты донызу. Дід почав брыкатыся ј пудняв лімонт.

- Матэр божая! Ратуйт! Гвалт! Люды добры!

Салдат выпустыў ногу, дід за удку тай бігчы з проклятого місьця. Покуда ефраітур подбіг и салдат вылых, діда ј сліл прости.

На біговы дід шэ раз всэ спомнів і лэдзь нызомліх вин жэ на власть руку подняв, шо ж будз?

Зовсім втомляніj, - дух луха прэ - Мыхаль прытягнуўся до свого подвір'я, а там Ганна з драпачом вжэ чекала ёго.

- Шо, дурэнъ стари, душэгријку на удку помнів и бігасш на радошках?

Тыконо тут Михаль зрозумів, шо душэгријка зосталася лыжаты на бераговы, а як јеі забраты - ныядомо. Вин всэ расказав Ганны. Тая, почувши цёе, спляснула рукамы.

- О господі божэ, тую-ж душэгријку мы шэ пры Польшчи куплялы, допіро-ж такіх ныма. А шэ-ж за тобою прыты могуць!

Алэ баба дразу скумэкала, шо дна голова добра, а сім - ліпш, и побігла за сусідамы.

На лавочцы под грушкою зобралыся Дмытёр з Любцёю, шэ молодні (ёму 58, ўці 56), Васыль Гураль (а чому Гураль - ныядомо) з Гандзёю і вдовыця Жоська, якую прозвалы "Лондон", бо вона часто спыталася на Бі-Бі-Сі, якое слухала по своему старынкаму прыёмніковы.

- Да, в тэбе, браце, діло ныверыятнэ, начав Васыль, якіј любыв выказатыся розумнымы фразамы.

- Вліз, як Марко в пэкло, - добавыла Любця.

- А шо, як нам разом туды путы, бы то діфілду зробыты, - попыталася Жоська.

- Вуны ныпудыўляцца на твою діфіляду! Збырај, скажут, валізки и марш! В яку-небудь Сібір и всё тут, - запэрэчив Дмытёр.

- Нымають правов! - зновычка вступыў в размову Васыль.

Напрэшты, рада прышла до думкі, шо јты за душэгријкою нытрэба, шо Михалу трэба с тыждэні посыдіты в стари клуни, а бульш мэнш дорогі і лахи часово забэруть сусіды, шоб ныконфісковалы. Ганна пуплакала и быто згодылася з подсумкамі рады.

- Вечор Мыхаль поставыў перэд собою маленьку ѹіконку и, пырыд тым як кластыся спаты, став молытися. Сказавши "Чы наш" і "Богородіца, дева", вин вжэ промовляв "Вірую во едынага..." Пачуваши рып дверы, вин здрягнуў, поймынуўся, побачыў Ганну ј перэхрыстыўся.

- Матэр божая! Шо ты, Ганно, шастаеш по ночах? Зовсім мэнэ перэзлякала.

- От, пудумала я, пудумала и от шо прыдумала. Треба јты за душэгријкою. Вуна, можа, шэ лыжайтъ там.

- Ой.. не, ныпуду я, ныхочу, ныгвору!

- Ты ж розваж. Нашчо јім сторожу ставыты? Захочут, и так тэбэ наядуты!

- Не, не..

- То ж за твоею дурнэю головою ныма нам всім слою! А на добра діло тэбэ ј обіцькамы нывытаягчы! Грэб трухлявы! А.. баба з возу..

Ганна выскочыла з клуни, грункувши дверы. Цім вуна разбудыла куры, якіе стрывожано засокурилы за перэгоридкою. А дід, таж стрывожано продовжыў молытву.

- Вірую, во едынага бога.. от баба дурна, казалы ж, шо нытраба ходыты, не, вуна свою стратэгію мае. Бач ты! - дід покрутыв в повітровы пальцамы - бога-отца, всідэржытеля, творца..

